

BÖLÜM 12

DOĞUMDA SOSYAL DESTEK

İpek TURAN¹

¹ Arş. Gör., Adıyaman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik AD., ituran@adiyaman.edu.tr

İÇİNDEKİLER

- Sosyal Destek Kavramı
- Sosyal Destek ile İlgili Kuramlar
  - Jean Ball Kuramı
  - Lieberman Kuramı
- Sosyal Destek Türleri
  - Duygusal Destek
  - Fiziksel Destek
  - Bilgilendirme Desteği/ Eğitim Verme
  - Savunma Desteği
  - Değerlendirme desteği
  - Araçsal Destek
- Doğum Eyleminde Sosyal Destek
  - Doğumda Algılanan Sosyal Destek
  - Doğum Sırasında Sosyal Destek ve Önemi
  - Doğum Desteğinin Maternal, Fetal ve Neonatal Yararları
  - Doğum Sırasında Sosyal Destek Verilmesinde Ebenin Rollerini

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

- Sosyal desteğin tanımını yapabilmek
- Sosyal destek türlerini sayabilmek
- Doğumda sosyal desteğin anne ve bebek sağlığına etkisini açıklayabilmek
- Doğumda eş/ partner desteğinin doğum eylemine ve anneye yararlarını sayabilmek
- Doğumda sosyal desteğin verilmesinde ebenin rollerini kavrayabilmek
- Doğumda ebenin bilgilendirici destek rolünü açıklayabilmek
- Annenin Duygusal İyiliği - Deck-Chair (Şezlong) teorisini açıklayabilmek

Korku;

- Doğumda kendini tek başına, terk edilmiş, izole, yalnız hissetmesine bağlı
- Duygusal, fiziksel yetersizliğe bağlı
- Yapılan tıbbi müdahaleler hakkında verilmeyen bilgi ve bilinmezliğine bağlı
- Doğum eylemi süresince yaşadığı ağrıya bağlı
- Yabancı/alışılmadık bir ortam ya da kişiler olmasına bağlı

Etkisiz baş etme;

- Temel gereksinimleri karşılamadaki yetersizliğe bağlı
- Doğum süresi boyunca kaynakların (fiziksel, bilişsel, davranışsal kaynakların) yetersizliğine bağlı
- Doğumdaki stresörlerle etkili şekilde uyum sağlayamama ile ilgili
- Kendisinden beklenen rol beklentilerini karşılayamama ile ilgili
- Motivasyonunu kaybetmesine bağlı
- Vücut görünümünde değişiklikler olmasına bağlı

Kendi kendine yıkanmada/hijyeni sağlamada eksiklik;

- Yetersizlik yaratan/engelleyen anksiyeteye bağlı
- Doğumun ilerlemesine bağlı oluşan ağrı ile ilişkili
- Motivasyon azlığına bağlı
- Yorgunluğa bağlı

KAYNAKLAR

- Alyüz, S.B.A. (2020). Sosyal desteğin birey yaşamında önemi ve sosyal hizmet. *Talim*, 4(1), 115-134. <https://doi.org/10.37344/talim.2020.4>
- Bilgin, N.Ç., Bedriye, A.K., Potur, D.C., & Ayhan, F. (2018). Doğum yapan kadınların doğumdan memnuniyeti ve etkileyen faktörler. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 5(3), 342-352. <https://doi.org/10.17681/hsp.422360>
- Bingöl, F., Bal, M., Esencan, T. Y., Karakoç, A., Küçüköğlü, S., Çiftçi, R., ... & Arı, Z. (2020). Doğum sürecinde gebelere verilen fiziksel desteğin doğum sonuçlarına etkisinin değerlendirilmesi. *Journal of Academic Research in Nursing*, 6(3), 506-513. <https://doi.org/10.5222/jaren.2020.52724>
- Çankaya, S., Yılmaz, S.D., Can, R., & Kodaz, N.D. (2017). Postpartum depresyonun maternal bağlanma üzerine etkisi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4, 232-240.
- Demir, R. (2021). *Yetişkin bireylerin sosyal destek, yalnızlık ve sağlık kaygı düzeylerinin incelenmesi: Konya örneği*. [Yüksek Lisans Tezi] Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Dönmez, A., & Karaçam, Z. (2017). Annenin duygusal iyiliği: Jean ball'ın Deck-Chair (şezlong) teorisi. *İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi*, 27(1), 7-12. Doi: 10.5222/terh.2017.007
- England, P., & Horowitz, R. (2019). İçsel doğum (1.Baskı). İçinde A. Seyhun (Ed.), *Anne ve Bebek* (s. 130-132, 180-186). İstanbul: Gün Yayıncılık.
- Erdem, M., Kesgin, B. (2017). Manevi destek uygulayıcılarının manevi destek hizmetlerine ilişkin görüşleri. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(15), 124-140. 10.17828/yalovasosbil.372775
- Hodnett, E. D., Gates, S., Hofmeyr, G. J., & Sakala, C. (2013). Continuous support for women during childbirth. *The Cochrane database of systematic reviews*, 7, CD003766. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD003766.pub5>

- Iravani, M., Zarean, E., Janghorbani, M., Bahrami, M. (2015). Women's needs and expectations during normal labor and delivery. *Journal of Education and Health Promotion*, 4(6), 31-37. 10.4103/2277-9531.151885
- Kaçar, N., & Yazıcı, S. (2020). Ebe tarafından verilen sürekli doğum desteğinin mesleki ve obstetrik sonuçlara etkisi. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 214-224.
- Karabulutlu, Ö., Derya, B.K., Lazoğlu, M. (2020). Prenatal attachment levels and affecting factors of pregnant women living in İstanbul and Kars. *Kafkas J Med Sci*, 10(1), 24-31.
- Karlström, A., Nystedt, A., Hildingsson, I. (2015). The meaning of a very positive birth experience: focus groups discussions with women. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 15(1), 1-8. 10.1186/s12884-015-0683-0
- Kim, T.H.M., Connolly, J.A., Tamim, H. (2014). The effect of social support around pregnancy on postpartum depression among Canadian teen mothers and adult mothers in the maternity experiences survey. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 14(1), 1-9. <http://www.biomedcentral.com/1471-2393/14/162>
- Kul Uçtu, A., Akan, A. (2021). Doğum eylemindeki kadınların sosyal destek algıları, durumlilik-süreklilik kaygı düzeyleri ile bazı değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*, 18(2), 805-811.
- Mete, S., & Çiçek, Ö. (2018). Doğum desteği: yeniden önem kazanmaya başlayan bir uygulama. *Bezmîâlem Bilimi*, 6(2), 138-142. 10.14235/bs.2017.1635
- Meydan Yıldız, S.G. (2018). Kültürün mekânsal değişimler üzerindeki etkisi. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 4(3), 173-184. <https://doi.org/10.30855/gieb.2018.4.3.004>
- Mukamurigo, J.U., Marie Berg, M., Ntaganira, J., Nyirazinyoye, L., Dencker, A. (2017). Associations between perceptions of care and women's childbirth experience: A population-based cross-sectional study in rwanda. *Biomed Central (BMC) Pregnancy and Childbirth*, 17(1), 1-7. 10.1186/s12884-017-1363-z
- Sezen, C., & Ünsalver, B.Ö. (2018). Doğum korkusu ve sosyal destek düzeyi arasındaki ilişki: Bir gözden geçirme ve pilot çalışma. *The Journal of Neurobehavioral Sciences*, 5(1), 29-36. 10.5455/JNBS.1512387859
- Sitras, V., Benth, J. S., Eberhard Gran, M. (2017). Obstetric and psychological characteristics of women choosing epidural analgesia during labour: A cohort study. *PLoS One*, 12(10), 1-10, e0186564. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0186564>
- Şimşek, H.N., Demirci, H., & Bolsoy, N. (2018). Sosyal destek sistemleri ve ebelik. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 97-103.
- Tani, F., & Castagna, V. (2017). Primipar kadınlarda anne sosyal desteği, doğum deneyiminin kalitesi ve doğum sonrası depresyon. *The Journal of Maternal-Fetal & Neonatal Medicine*, 30(6), 689-692.
- Uludağ, E., Mete, S. (2015). Doğum eyleminde destekleyici bakım. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 3(2), 22-29.
- Yalnız Dilcen, H., Aslantekin, F., & Aktaş, N. (2021). Psikososyal iyi oluş ve sosyal desteğin gebelerin travmatik doğum algıları ile ilişkisi. *İskandinav Bakım Bilimleri Dergisi*, 35(2), 650-658.
- Yanık, D., & Özcanarlan, F. (2019). Riskli gebelerde algılanan sosyal destek ile stresle başetme düzeyleri arasındaki ilişki. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(3), 96-104.